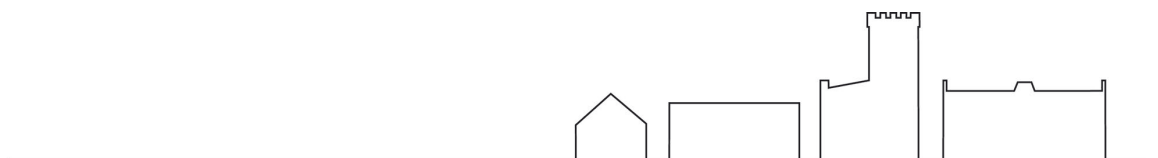

Delutvärdering Covid-19

Danderyds kommun

Inledning

Denna rapport syftar till att sammanfatta det arbete som har pågått inom ramen för Danderyds kommuns hantering av Covid-19 från och med februari till dags dato. Det är viktigt att understryka att detta är en delrapport och osäkerhet föreligger om hur pandemin kommer att utvecklas under och efter sommaren. Så sent som den 13 februari gick det att läsa ”[Ingen spridning av det nya coronaviruset i Sverige](#)” på Folkhälsomyndigheten, FHM:s, hemsida. Den 25 februari, mitt under sportlovsveckan, kom FHM med en ”[Förändrad riskbedömning för fall av covid-19 i Sverige](#)”, där man konstaterade att risken för så kallade importfall nu var hög, men att risken för allmän smittspridning var låg. Sedan dess har kommunens verksamheter och ledning intensivt arbetat med att hantera konsekvenserna av Covid-19.

Arbetsätt

Efter en lång och påfrestande vår med löpande hantering av den rådande pandemin, befinner sig kommunen nu på normala nivåer avseende personalfrånvaro. Frånvarostatistiken i kommunen utgör en relativt tillförlitlig indikator på hur kommunens olika verksamheter har påverkats över tid, varför en normal frånvaro indikerar att konsekvenserna av krisen för kommunen i dagsläget är hanterbara.

Kommunens arbete har genomförts strukturerat och metodiskt genom att en ledningsgrupp motsvarande kommunens centrala krisorganisation (CKO) utökad med förvaltningschefer och avdelningschefer på KLK tidigt aktiverades för ändamålet, och en tid därefter även kommunens krisledningsnämnd. Denna aktivering i kombination med en större mängd ordförandebeslut medförde att kommunen har varit beslutsam även då snabba beslut och nämndövergripande hantering behövts.

En dynamisk analysgrupp, det vill säga en grupp där kompetenser kan lyftas in och ut efter behov, skapades i syfte att kunna ge stöd till ledningsgruppen med expertis inom efterfrågade områden, men även för att frigöra kommunens ledningsgrupp från mer utredande uppgifter i syfte att låta de frekventa ledningsgruppsmötena vara kortare och av mer beslutande karaktär.

Ledningsgruppsmöten hölls dagligen under den mest intensiva perioden mars-april. Från och med maj månad råder en frekvens om två möten per vecka för ledningsgruppen.

Samordning regionalt

Danderyds kommun har genom sitt deltagande i Samverkan stockholmsregionen, SSR, bevakat utvecklingen av Covid-19 med ökad uppmärksamhet sedan vecka 4 2020. SSR gick upp i ett så kallat aktiverat läge den 28/2, vilket innebär tätare samverkan och ökad bevakning av situationen. Det är genom regionala samverkanskonferenser som länet har delat sin lägesbild och där man har samordnat planerade inriktningar på den inriktande nivå som har tillämpats (kommundirektör). Landshövdingen har även sammankallat länets kommunstyrelseordföranden i syfte att hålla den politiska nivån informerad.

Konsekvenser/slutsatser

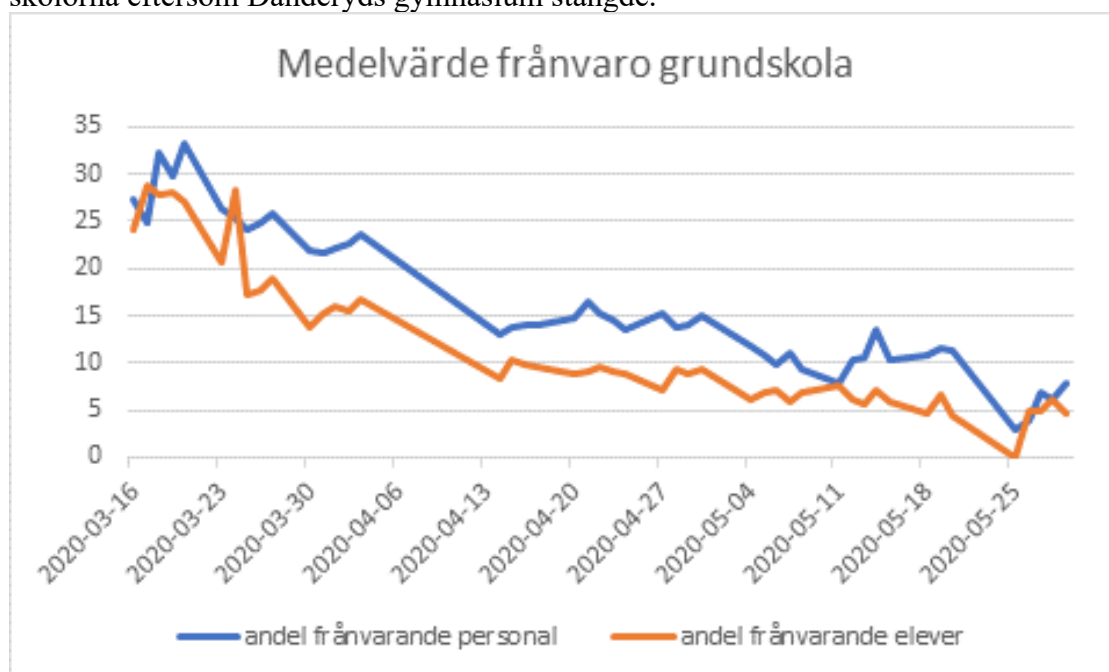
Bildningsförvaltningen

I krisens inledning stod bildningsförvaltningens uppdrag i fokus. Det krävdes en mängd beslut för att kunna övergå till distansutbildning för gymnasiet, samt personalflyttningar mellan olika skolor och åtgärder med vikarier i syfte att kunna hålla de samhällsviktiga verksamheterna grund- och förskolor öppna. Samtliga planerade aktiviteter och kulturevenemang för äldre sköts på

framtiden och idrottsanläggningarna fick begränsa användningen av lokalerna och utomhusanläggningarna.

Danderyds gymnasium fick snabbt ställa om till distansundervisning, vilket har fungerat bra generellt. Flera elever har tyckt att det har varit svårare att undervisas på distans och menar att mängden studieuppgifter har ökat. Lärarna fick en snabb utbildning i distansundervisning. För vissa lärare har det varit enkelt men för andra har det varit mycket svårt att till exempel hitta lämpliga examinationsformer. Det är fler elever i årets sommarskola på Danderyds gymnasium än vanligt.

Grundskolan hade större problem, framförallt skolorna med årskurs 7–9. Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma vid symtom resulterade i högre frånvaro än normalt bland lärare och elever i början av perioden. Det är mycket svårare att ersätta ämneslärare som är frånvarande än att ersätta lärare i de lägre årskurserna. Mörbyskolan hade till exempel 40–45% frånvaro bland personalen under den första mätveckan. En del av undervisningen har skett digitalt då elever har befunnit sig hemma under långa perioder. Även högstadieskolornas lärare har kompetensutvecklats gällande distansundervisning. Fritidsgårdarnas personal har stöttat skolorna som haft hög frånvaro. Det har också skett omfördelning av kökspersonal och vaktmästare mellan skolorna eftersom Danderyds gymnasium stängde.

Mycket tid har lagts på planering för att kunna ge eleverna undervisning i enlighet med skollagen. Detta har skett både på förvaltningsnivå, på skolorna samt i rektorsgruppen. Många skolor har samlat personalen dagligen för att se vilka som är närvarande och sedan försökt att fördela personalen mellan elevgrupperna på bästa sätt. Skolor har fått ställa om genom att till exempel lära eleverna att tvätta sig ofta och noga, erbjuda idrott utomhus i allt högre utsträckning, haft matköer utomhus och glesat ut i matsalen. Föräldrar har inte fått komma in i skolorna utan hämtat barn på skolgårdar, utvecklingssamtal har ställts in eller genomförts digitalt och möten mellan personal har fått ställas in, likaså stora kompetensutvecklingsinsatser som har ställts in eller skjutits framåt i tiden. Mycket tid har gått till att informera föräldrar och elever om de nya riktlinjer som har kommit och ställa om efter dessa. Eftersom många elever har varit frånvarande under flera veckor har dels

distansundervisning bedrivits i de högre årskurserna, dels har studiepaket iordningställt till de yngre frånvarande eleverna. Både skolledare och lärare är mycket ansträngda efter denna termin. Redan i mars inventerades all skyddsutrustning som fanns i skolornas NO-salar och slöjdsalar i form av skyddsvisir, plasthandskar och plastförkläden och sändes över till kommunens vård- och omsorgsboenden.

Förskolan har lyckats hålla verksamheten igång genom att dela med sig av personal. Här finns positiva effekter på barnen då de som hade symtom skickades hem. Många barn har varit frånvarande under våren. Även digitaliseringen har fått en kickstart.

Kultur- och fritid har haft löpande avstämningar med övriga kommuner i Stockholms län samt med idrottsförbunden. Flera kultur och idrottsevenemang har fått ställas in. Verksamhet för äldre har erbjudits på alternativa sätt utomhus och i mindre grupper till exempel utomhuskonserter. Mycket tid har lagts ner på att informera föreningarna och sätta upp anslag och skyltar vid våra anläggningar, badplatser och lokaler.

Socialkontoret

Det stod redan tidigt klart att pandemin skulle ha en omfattande påverkan på socialkontorets verksamhet. En tidig aktivering av socialkontorets lokala pandemiplan och krisledning säkerställde att en snabb riskinventering av prioriterade områden genomfördes på både kort och lång sikt och utifrån olika riskscenarion för att säkerställa såväl lednings- som myndighetsfunktionen. Tidigt etablerades dagliga ledningsmöten på kontoret.

Ordförandebeslut gällande stark avrådan från besök på vård och omsorgsboenden fattades redan den 12 mars. Även andra ordförandebeslut som tillfällig stängning av seniorträffar, träfflokal, välkomstcenter för nyanlända samt tillfällig stängning av dagverksamheter har med stor sannolikhet tillsammans med övriga åtgärder och insatser haft en stor effekt i arbetet med att skydda de äldre och mest sköra i Danderyds kommun.

Tack vare en tidig förståelse för behovet av skyddsutrustning inom vården, både som garant för de anställdas arbetsmiljö och för vårdtagarnas hälsa och med stöd av snabba politiska beslut köptes ett lager av skyddsmateriel in. En fördelning av skyddsmateriel har skett till den egna regins omsorgsverksamheter men även till privata aktörer, då dessa upplevde problem med anskaffning eftersom de utgjorde för små beställare för att kunna köpa in materiel. Att samtliga omsorgsverksamheter hela tiden haft tillgång till skyddsutrustning har sannolikt varit avgörande för att pandemin hittills inte haft märkbar omfattande spridning inom äldreomsorgen i Danderyds kommun.

En framgångsfaktor har utöver snabba politiska beslut varit den upphandlingsresurs som snabbt tilldelades socialkontoret samt den snabba omställning som gjordes av internservice för att säkerställa den logistik som krävdes för både lagerhållning och leverans av skyddsmaterial ut till verksamheterna.

Under våren har en omfattande samverkan skett med regionen via både socialdirektör och kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS). MAS har fungerat som den nödvändiga länken mellan regionen och kommunens verksamhet för att säkerställa att information snabbt och samlat kommer vård- och omsorgsverksamheterna tillhanda. Detta har skett såväl via direktutskick

till verksamheterna samt genom regelbundna avstämningsmöten som upprättades veckovis redan tidigt i krisen. Samtliga utförare har deltagit i veckomötena, såväl kommunala som privata utförare.

I den regionala samverkan signalerades tidigt att kommunerna skulle ha beredskap för en betydande ökning av behovet av korttidsvård. Samverkan etablerades både delregionalt och i nordostkommunerna för att utöka beredskapen. För kommunens del har krisledningsnämnden beslutat om de extra korttidsplatser som säkerställt danderydsbornas behov av korttidsvård.

Socialkontorets verksamhet i egen regi har trots många timanställda klarat sig väl under pandemin, vilket är intressant med hänsyn till det antagande som har förekommit i medier om att en högre frekvens av timanställda kan innebära en negativ påverkan på verksamheten. Kontoret har inventerat med utförarna vilka åtgärder de vidtagit för att minska smittspridningen. Verksamheterna uppger man att man arbetat proaktivt för att minimera smittspridning t ex infördes tidigt besöksrestriktioner/besöksstopp, måltider serveras i respektive lägenhet, alla vikarier och ordinarie personalen måste genomgå webbutbildning i smittskydd och hygienrutiner, dagliga genomgångar av ny information, vikarier får bara arbeta på fasta enheter samt adekvat skyddsutrustning. Kohortvård införs vid misstänkt och bekräftad smitta. Ett nära ledarskap och ansträngningarna med att sprida och repetera information om basala hygienrutiner har haft effekt utifrån ett smittskyddsperspektiv och medfört att de flesta boendeenheter inom kommunen hittills varit helt utan smitta.

Gällande övriga områden som riskerar att öka i omfattning i samband med en samhällskris som orosanmälningar gällande barn, våld i nära relationer, missbruk, försörjningsstöd har socialkontoret inte sett någon nämnvärd ökning. Nya arbetssätt för att säkra tillgänglighet till sociala tjänster för danderydsborna har etablerats som t ex nya mötesformer och etablering av två stödtelefonlinjer, en för äldre och anhöriga samt en för familjer och ungdomar.

Kommunledningskontoret

Kommunledningskontoret har under krisen följt utvecklingen och koordinerat krisledningen i kommunen. Kontoret har genom IT-enheten supporterat en organisation som motsvarar det dubbla antalet abonnenter, eftersom Danderyds gymnasium gått över till distansundervisning och därmed adderats till IT-enhetens supportansvar.

I syfte att kunna upprätthålla ordinarie politiska möten i nämnder och kommunfullmäktige genomfördes ett omfattande arbete för att kunna möjliggöra möten på distans.

Ekonomi

Till dags datum har krisledningsnämnden bokfört kostnader på ca 5 miljoner kronor. Skatteintäkterna har utifrån SKR:s skatteprognos minskat med närmare 50 miljoner kronor. Prognosen kommer att uppdateras igen i augusti. Kommunen förväntas dock erhålla ca 76 miljoner kronor i generella statsbidrag för utgifter under krisen. Ansökan till Socialstyrelsen avseende kostnader för sjukvård och material kommer att kunna genomföras i augusti (även åt privata utförare eftersom det endast är huvudmännen, dvs kommunen som kan ansöka).

HR

HR-avdelningen har arbetat med att ta fram information till chefer om hur de ska hantera tex karensdag, sjukdagar, distansarbete och all oro som har uppstått hos både chefer och medarbetare.

HR har också stöttat chefer i betydligt högre utsträckning än normalt i rekrytering av vikarier för att avlasta chefer ute på förvaltningarna.

Kommunikation

Kommunikationsenheten har hela våren prioriterat sina resurser till det omfattande Covid-19 uppdraget i syfte att säkerställa kommunens behov av löpande strategisk samordning och produktion av allmän och målgruppsinriktad intern och extern kommunikation. Vidare har enheten utfört omfattande omvärldsbevakning för våra verksamheter om händelseutvecklingen och vid förändrade direktiv från ansvariga myndigheter. Medverkan har även skett i Samverkan Stockholmsregionens kommunikationsnätverk för samordning i behovet av länsgemensamma kommunikationsbudskap.

Politiska ledningen

Politikens roll i krisledningen har utövats i egenskap av aktivering av krisledningsnämnden (KLN), samt snabba ordförandebeslut där nämndens avgörande inte kunnat inväntas. Dessförinnan hölls också ett antal möten där kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) informerades om läget. De beslut som har tagits hittills under krisen återfinns listade i en bilaga till detta dokument. Bedömningen härvid är att erforderliga beslut med hänvisning till pandemin har kunnat fattats samtidigt som den ordinarie ärendebereidningen på förvaltningarna i allt väsentligt har kunnat upprätthållas.

Kommunledningskontoret har härutöver hållit KSAU/KLN löpande informerad genom att kontinuerligt förmedla dygnssammanställningar om kommunens insatser. Detta skedde initialt dagligen, sedan två gånger per vecka.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret (MSBK)

MSBK har bl.a. genomfört en omfattande tillsyn av restauranger där man med en rådgivande inställning har kunnat hjälpa restauranger att ”göra rätt” utifrån Folkhälsomyndighetens direktiv. Kontrollerna fortsätter, och i huvudsak är verksamheterna i linje med gällande direktiv. Nya föreskrifter i kraft från den 1/7 att efterleva.

Sammanfattning

Pandemin har i stor utsträckning påverkat förskola/skola och äldreomsorgen men konsekvenserna har varit kännbara även i övriga verksamheter. En försiktig delslutsats ger dock vid handen att kommunens kärnuppdrag med vissa begränsningar har kunnat upprätthållas och att såväl tjänstemannaledningen som den politiska ledningen kunnat fatta beslut när så krävts.

En avgörande framgångsfaktor har varit personalens kompetens och vilja till problemlösning. De övningar som har genomförts under hösten 2019 liksom kommunens risk- och sårbarhetsanalys har renderat i en god kunskap om hur kommunen bör ledas i kris och förståelse för kommunens samhällsviktiga verksamhet.

För Danderyds kommuns centrala krisorganisation

2020-07-08

Johan Lindberg

Kommundirektör